EIROPAS KOPIENU KOMISIJA

Briselē, 10.5.2007
COM(2007) 244 galīgā redakcija

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

PAAUDŽU SOLIDARITĀTES VEICINĀŠANA

SATURS

1. Ievads 3

2. Valsts politikas ģimenes dzīves atbalstam: nodarbinātības un iespēju vienlīdzības veicināšanas nozīme 3

2.1. Dalībvalstu uzsāktā vispārējā ģimenes politikas pielāgošana 3

2.2. Nodarbinātības un iespēju vienlīdzības veicināšanas nozīme 5

2.3. Eiropas Savienības nodarbinātības un iespēju vienlīdzības politikas nozīme ģimenes dzīves kvalitātē 5

2.4. Lisabonas stratēģija — pamats pamudinājumam saskaņot darba, ģimenes un privāto dzīvi 6

3. Eiropas ģimeņu alianse 7

3.1. Labākās prakses un pētniecības sistematizācijas platforma 7

3.2. Eiropas struktūrfondu mobilizācija 8

4. Secinājumi 9

PIELIKUMS - MAIN EUROPEAN DATA ON FAMILIES AND FAMILY POLICIES 10

The family as a support network 11

Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54 12

Frequency of care by sex, age and country groups (%) 13

Difference of employment rate for women with and without children 14

Provision of childcare in European countries in 2005 15

Social protection benefits targeted at family support in the EU 17

Preferences for family support measures 18

At-risk-of-poverty rates by household type, 2005 19

1. IEVADS

Komisija ar 2005. gada martā publicēto zaļo grāmatu par demogrāfiskām problēmām ierosināja debates par vajadzību nostiprināt paaudžu solidaritāti. Savā 2006. gada 12. oktobra paziņojumā par Eiropas demogrāfisko nākotni[1] Komisija uzsvēra, ka Eiropas Savienības dalībvalstīm jāveicina demogrāfiskā atjaunošanās, savā darbībā vadoties pēc Lisabonas izaugsmes un nodarbinātības atjaunināto stratēģijas un pievēršot vērību dzimumu līdztiesības politikai. Uzlabojot ģimenes dzīves apstākļus un jo īpaši saskaņojot darba un privāto dzīvi, dalībvalstis var palīdzēt eiropiešiem atļauties vēlamo bērnu skaitu (skatīt 2. pielikumu).

Paziņojumam sekojošās debates Eiropā par demogrāfisko novecošanos šo perspektīvu papildināja. Tās liecina, ka Eiropas sabiedrību līdzsvars balstās uz sarežģītāku starppaaudžu solidaritāti nekā agrāk: jauni pieaugušie dzīvo ilgāk pie vecākiem, bet tiem aizvien biežāk ir jārūpējas par apgādājamiem vecāka gadagājuma cilvēkiem[2]. Tādējādi uz jaunās un vidējās paaudzes un jo īpaši sieviešu pleciem gulstas jauna nasta. Dzimumu līdztiesība un, plašākā mērogā, iespēju vienlīdzība ir būtiski nosacījumi jaunas paaudžu solidaritātes izveidošanai.

Tādēļ, lai gan ģimenes politika ir dalībvalstu ekskluzīvā kompetencē, Eiropas Savienība var sniegt netiešu ieguldījumu tās modernizēšanā un veiksmīgā īstenošanā, jo īpaši pamatojoties uz Lisabonas stratēģiju, kurā īpašs uzsvars likts uz sieviešu nodarbinātību, darba, ģimenes un privātās dzīves labāku saskaņošanu, kā arī nodarbinātību un jauniešu integrāciju.

Šo apsvērumu dēļ Komisija atzinīgi vērtē pavasara Eiropadomē pausto iniciatīvu par Eiropas ģimeņu aliansi. Balstoties uz aprakstu par jaunākajām izmaiņām valstu ģimenes dzīves atbalsta politikās, šajā paziņojumā uzsvērts Lisabonas stratēģijas devums šajā attīstībā (2§), kā arī piedāvāti instrumenti, lai Eiropas alianse varētu veidoties kā pētījumu un apmaiņas platforma (3§). Šī alianse ir Eiropas piedāvātās atbildes pirmais posms, risinot demogrāfisko izmaiņu jautājumu.

2. VALSTS POLITIKAS ĢIMENES DZĪVES ATBALSTAM: NODARBINĀTĪBAS UN IESPĒJU VIENLĪDZĪBAS VEICINĀŠANAS NOZĪME

Dalībvalstis ir apņēmušās pielāgot savu ģimenes dzīves atbalsta politikas, lai ņemtu vērā iedzīvotāju novecošanos, dzīves apstākļu izmaiņas un ģimenes saišu pieaugošo daudzveidību[3]. Lai gan atbildību par ģimenes politiku nes dalībvalstis, tomēr Eiropas Savienības politikai nodarbinātības un iespēju vienlīdzības jautājumos ir nozīmīga ietekme uz ģimenes dzīves kvalitāti.

2.1. Dalībvalstu uzsāktā vispārējā ģimenes politikas pielāgošana

Ar Eiropas uzraudzības instrumentu, piemēram, *MISSOC*, palīdzību redzams, ka pašlaik Eiropas Savienības daudzveidīgo ģimenes dzīves atbalsta politiku trīs galvenās dimensijas ir šādas:

– ar ģimeni saistīto tiešo un netiešo izdevumu atlīdzība (pabalsti vai nodokļu atvieglojumi par aprūpē esošiem bērniem vai apgādājamām personām);

---

1 COM(2006) 571, Eiropas demogrāfiskā nākotne – kā pārvērst problēmu par iespēju.

2 Pirmā Eiropas aptauja par dzīves kvalitāti 2003. gadā. Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fonds.

3 Ziņojums par sociālo stāvokli (2005./2006. g.).

– atbalsta dienesti vecākiem mazu bērnu izglītībai un aprūpei, lielāku bērnu uzņemšanai un atbalstam, kā arī aizvien vairāk dienestu, kas novecojošā sabiedrībā atbalsta apgādājamās personas;

– darba un nodarbinātības apstākļu pielāgošana (pateicoties saskaņotam darba laikam un brīvdienām) un pieejas pakalpojumiem organizēšana vietējā līmenī.

Šīs trīs dimensijas dalībvalstīs ir attīstījušās ļoti atšķirīgos veidos. Tādējādi ģimenes un bērnu aprūpes dienestu izdevumi sasniedz vidēji 2,1 % no Eiropas Savienības (ES–25) IKP[4], taču tie svārstās atkarībā no valsts 0,7 % līdz 3,9 % robežās, Eiropas dienvidu daļā šis rādītājs ir salīdzinoši zems, kas norāda uz īpašu solidaritāti ģimenes lokā, bet Eiropas ziemeļu un kontinentālajā daļā šis rādītājs ir augstāks.

Tomēr, ņemot vērā sociālā un kultūras konteksta straujo attīstību, dalībvalstis ir uzsākušas šo politiku pielāgošanu trīs galvenajos virzienos.

– Tagad ģimenes politikas iekļaujas sabiedriskajā rīcībā, kurai ir ietekme uz ģimeņu situāciju, tas īpaši attiecas uz izglītības politiku, jauniešu sociālo un profesionālo integrāciju, nodarbinātību, mājokļu jautājumu, transportu, veselību, kā arī, protams, civiltiesībām, kuras nosaka ģimenes locekļu savstarpējos pienākumus.

– Mainās rīcības veids, tā ir vairāk vērsta uz darbības īstenošanas decentralizāciju, tiesību un pabalstu individualizēšanu un izdevumu mērķu noteikšanu, lai palielinātu darba stimulu un nodrošinātu ilgstošu izkļūšanu no nabadzības. Šīs izmaiņas konkrēti izpaužas kā atvasināto tiesību, kas saistītas ar ģimenes stāvokli, pārskatīšana un individuālo tiesību sekmēšana sociālās aizsardzības sistēmās. Tās arī tiek pielāgotas, lai nenostādītu neizdevīgā stāvoklī sievietes, kuru iesaistes līmenis profesionālajā darbā agrāk bija zems, un tādējādi izvairītos no nabadzības palielināšanās, kas skar vecāku paaudžu sievietes[5].

– Visbeidzot, ģimenes politikās aizvien vairāk ņem vērā izmaiņas vēlmēs un paradumos saistībā ar vīriešu un sieviešu attiecīgo lomu sabiedrībā, t.i., sieviešu nodarbinātība bez būtiskiem pārtraukuma posmiem un vīriešu pieaugoša dalība ģimenes un mājas pienākumos, tādējādi ar sieviešu ekonomisko patstāvību veicinot dzimumu līdztiesību.

Eiropieši, kas ģimenes dzīvei joprojām pievērš lielu uzmanību, šīs izmaiņas pieņem labvēlīgi[6]. No 1999. līdz 2003. gadam divpadsmit valstīs Roberta Boša fonda veiktais pētījums liecina, ka eiropieši vispirms pauž vēlmi, lai būtu lielāks bērnu un apgādājamo personu kolektīvo aprūpes dienestu skaits, un tas jo īpaši attiecas uz vecāka gadagājuma cilvēkiem (skatīt 7. pielikumu).

2.2. Nodarbinātības un iespēju vienlīdzības veicināšanas nozīme

Bieži tiek uzdots jautājums par to, kāda ir visefektīvākā ģimenes politika. Atbildot jāņem vērā dažādie mērķi, ko Eiropas valstis ir noteikušas šīm politikām. Dažās valstīs galvenais mērķis ir palielināt dzimstību, palīdzot pāriem īstenot ģimenes projektu. Citās valstīs atbalsts ģimenes dzīvei ir saistīts ar vispārēju projektu par pilsoņu labklājības veicināšanu, nodrošinot iespēju

---

4 Datos par ģimenes izdevumiem nav iekļauti nodokļu atvieglojumi, ar izglītību saistītie izdevumi (jo īpaši pirmskolas posmā) un citi ģimenēm labvēlīgi pasākumi vai pasākumi, kas ņem vērā ģimenes slogu (mājoklis, sociālā integrācija, …).

5 ILO ziņojums par sievietēm un sociālo drošību, 1988. gads.

6 Eirobarametrs 273 „Eiropas sociālā realitāte”: atbildēs par labklājību ģimenes dzīve ir viena no eiropiešu galvenajām izvirzītajām vērtībām.

vienlīdzību visiem. Vēl citām valstīm galvenais mērķis ir nabadzības apkarošana noteiktās ģimenēs vai ienākumu nevienlīdzības samazināšana. Visbeidzot, bieži vien reģiona vai pašvaldības līmenī par mērķi tiek izvirzīta ģimenes dzīvei labvēlīgas vides izveide, lai piesaistītu vai saglabātu kvalificētu darbaspēku.

Tomēr empīrisks salīdzinājums liecina, ka tajās valstīs, kuras īstenojušas vispārēju dzimumu līdztiesības politiku, izveidojušas integrētas pakalpojumu piedāvājumu sistēmas un individuālās tiesības uz bērna kopšanas atvaļinājumu gan vīriešiem, gan sievietēm, veikušas ieguldījumu bērnu aprūpes pakalpojumu kvalitātē[7], kā arī sekmējušas elastīgāka darba laika piemērošanu, parasti ir gan augsts dzimstības, gan sieviešu nodarbinātības līmenis. Dalībvalstīs šīs iniciatīvas, kuras īsteno ļoti dažādi dalībnieki, apvieno valdību, reģionālās un vietējās iestādes, sociālos partnerus, reizēm iekļaujoties uzņēmuma sociālās atbildības jomā, sadarbībā ar asociācijām un pilsonisko sabiedrību.

Skandināvijas valstīs ir visaugstākais sieviešu nodarbinātības līmenis, Zviedrijā un Dānijā strādā 80 % sieviešu vecumā no 25 līdz 54 gadiem (turpretim zemākais nodarbinātības līmenis ir Vidusjūras valstīs). Arī vidējais auglības līmenis ir augstāks tajās valstīs, kuras jau no paša sākuma izstrādāja darba un ģimenes dzīves saskaņošanas politiku, kā arī dzimumu līdztiesības jautājumiem labvēlīgu politiku.

Ar noteikumiem, kuru mērķis ir saskaņot no vienas puses darba dzīvi, bet no otras — ģimenes un privāto dzīvi, ir panākts tas, ka sievietēm nav jāizvēlas starp profesionālo karjeru un savas ģimenes dzīves kvalitāti, tādējādi tie sniedz palīdzību gan ģimenes projektu īstenošanā, gan sieviešu nodarbinātības jautājumos. Tāpat arī vīriešu un sieviešu atalgojuma atšķirību samazinājumam ir sava nozīme ģimenes un mājas pienākumu labākas sadales veicināšanā.

2.3. Eiropas Savienības nodarbinātības un iespēju vienlīdzības politikas nozīme ģimenes dzīves kvalitātē

Ģimenes politikas ir dalībvalstu ekskluzīvā kompetencē. Tomēr Eiropas Savienība vienmēr ir centusies ņemt vērā savu politiku ietekmi uz ģimenes saitēm un ģimenes locekļu dzīves kvalitāti. Lisabonas stratēģija ar iespēju vienlīdzību nodrošina pamatu ģimenes politiku modernizēšanai un jo īpaši darba, ģimenes un privātās dzīves saskaņošanas uzlabošanai, kas veicina sieviešu nodarbinātību.

Kopienas tiesībās jau ilgu laiku tiek ņemtas vērā ģimenes dzīves prasības un attiecīgās tiesības. Īstenojot tiesības attiecībā uz personu un darba ņēmēju pārvietošanās brīvību, Eiropā tika izveidota obligāto sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinācija[8] (kas ietver ģimenes pabalstus) un tiesības uz darba ņēmēju ģimeņu atkalapvienošanos Eiropas Savienībā; tas attiecas arī uz imigrantiem no trešām valstīm, ar īpašām tiesībām viņu dzīvesbiedriem un bērniem[9]. Nesen Eiropas Savienība, rūpējoties par bērnu nākotni, ieviesa pasākumus, kuru mērķis ir ievērot bērna tiesības uz ģimeni un aizsardzību[10] (jo īpaši iekļaujot tiesību uz paša

---

7 ESAO veiktie pētījumi par intereses radīšanu mazos bērnos un to izglītību liecina, ka tādu struktūru uzlabošana, kas apvieno gan bērnu aprūpi, gan izglītību, kļūst par vajadzību, kas ir plašāka par ģimenes un darba dzīves saskaņošanas jautājumu, jo tās ļauj novērst izstumšanu un papildināt cilvēku pamatizglītību jau no agras bērnības.

8 COM(2002) 694, Komisijas paziņojums „Darba ņēmēju pārvietošanās brīvība — pilnībā izmantot priekšrocības un iespējas".

9 Padomes Direktīva 2003/86/EK par tiesībām uz ģimenes atkalapvienošanos. Padomes Direktīva 2004/38/EK par Savienības pilsoņu un viņu ģimenes locekļu tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā.

10 COM(2006) 367, Ceļā uz ES stratēģiju par bērnu tiesībām.

attēlu aizsardzību, programmas vardarbības pret bērniem apkarošanai, pasākumus bērnu vides drošībai utt.).

Lai nodrošinātu iespēju vienlīdzību sieviešu un vīriešu piekļuvei darbam, ģimenes, privātās un darba dzīves saskaņošana ir kļuvusi par Eiropas nodarbinātības politiku būtisku faktoru. Kopš 1992. gada *acquis communautaire* ir papildināts ar strādājošo grūtnieču aizsardzības un dzemdību atvaļinājuma izveides tiesisko regulējumu[11]. Tāpat arī viens no Eiropas sociālā dialoga pirmajiem rezultātiem bija saistīts ar tiesībām bērna kopšanas atvaļinājuma jautājumā[12]. Šī saskaņošana kā sieviešu ekonomiskās neatkarības un dzimumu līdztiesības būtisks nosacījums parādās gan Komisijas Ceļvedī sieviešu un vīriešu līdztiesībā 2006.–2010. gadam[13], gan Eiropas dzimumu līdztiesības paktā[14], kuru dalībvalstis apstiprināja Eiropadomes 2006. gada 23. un 24. marta sanāksmē.

2.4. Lisabonas stratēģija — pamats pamudinājumam saskaņot darba, ģimenes un privāto dzīvi

Lai palielinātu strādājošo sieviešu skaitu, darba, ģimenes un privātās dzīves saskaņošana ir Lisabonas stratēģijas daļa. Tas jo īpaši redzams Eiropadomes 2002. gadā pieņemtajos mērķos bērnu aprūpes jautājumos. Tas arī atspoguļojas 2005. gadā pieņemtajās integrētajās pamatnostādnēs par nodarbinātību un izaugsmi, kurās iekļauta uz dzīves ciklu orientēta pieeja; tādējādi nodarbinātības politikai vajadzētu labāk pielāgoties ģimenes dzīves apstākļiem atkarībā no personas vecuma. Visbeidzot, Lisabonas stratēģijas ietvaros sociālās aizsardzības un sociālās integrācijas jomā tika izstrādāta atklātā koordinācijas metode. Tajā īpaša uzmanība pievērsta nabadzīgu bērnu un viņu ģimenes stāvokļa uzlabošanai, pensiju sistēmas modernizācijai, lai labāk ņemtu vērā jauno darba raksturu un pārtraukumus karjerā, kā arī apgādājamo personu ilgtermiņa aprūpei. Iespēju vienlīdzības perspektīva tādējādi ir neatņemama Lisabonas stratēģijas attīstības daļa, kā tas uzsvērts vairākās iniciatīvās, kuras uzsāks 2007. un 2008. gadā.

- Komisija vienlaikus ar šā paziņojuma izstrādi uzsāks sociālo partneru konsultāciju otro posmu, tos aicinot izteikties par iespējamo likumdošanas vai cita veida priekšlikumu saturu, kuru mērķis ir saskaņas uzlabošana.
- Lai izpildītu Eiropadomes uzdevumu, kura Eiropas Savienībai un dalībvalstīm ir atkārtoti prasījusi īpašu uzmanību pievērst bērnu nabadzības apkarošanai, 2007. gadā tiks veikta virkne darbību.
- Komisija pārdomās jautājumu par apgādājamo vecāka gadagājuma cilvēku aprūpes pakalpojumu kvalitāti un par aizsardzību pret vardarbību, kā arī par pasākumiem, kurus, sadarbojoties ar dalībvalstīm, varētu veikt Eiropas līmenī, lai paātrinātu to infrastruktūru un dienestu izveidi un modernizāciju, kuri paredzēti novecošanas problēmas risināšanai.

---

[11] Padomes 1992. gada 19. oktobra Direktīva 92/85/EEK par pasākumu ieviešanu, lai veicinātu drošības un veselības aizsardzības darbā uzlabošanu strādājošām grūtniecēm, sievietēm, kas strādā pēcdzemdību periodā, vai strādājošām sievietēm, kas baro bērnu ar krūti (desmitā atsevišķā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta nozīmē).

[12] Padomes 1996. gada 3. jūnija Direktīva 96/34/EK par UNICE, CEEP un EAK noslēgto pamatnolīgumu attiecībā uz bērna kopšanas atvaļinājumu.

[13] SEC(2006) 275, pieņemts 2006. gada 1. martā.

[14] Prezidentūras secinājumi, 7775/1/06/ REV 1.

- Pašlaik notiekošā apspriešanās labākai Eiropas sabiedrību realitātes izpratnei[15] sniegs jaunas norādes, kā Kopienas politikas varētu labāk risināt jautājumu par iespēju vienlīdzību un visu paaudžu piekļuvi aprūpes pakalpojumiem.

Reizi divos gados Eiropas Komisijas gada progresa ziņojumā iekļaus atsevišķu nodaļu, kas izstrādāta, pamatojoties uz valstu ziņojumiem attiecībā uz Lisabonas stratēģiju, par to, kā Eiropas Savienība gatavojas risināt demogrāfiskās problēmas[16].

3. EIROPAS ĢIMEŅU ALIANSE

Eiropas ģimeņu alianse, ko uzsāka pavasara Eiropadomi, tiks veidota, galvenokārt, kā apmaiņas un zināšanu platforma par politikām, kas ir labvēlīgas ģimenēm, un dalībvalstu labākajām praksēm, kuru mērķis ir risināt demogrāfisko izmaiņu jautājumus. Šīs platformas izveidei Komisija 2007. gadā uzsāks instrumentu izstrādi, lai sistematizētu apmaiņu ar labāko praksi un pētījumiem (§3.1.).

Turklāt ar Eiropas ģimeņu aliansi Komisija vēlas veicināt attiecīgo dalībnieku sadarbību un partnerību, lai labāk saskaņotu darba, ģimenes un privāto dzīvi. Paralēli sociālo partneru Eiropas Savienības mērogā veiktajām iniciatīvām, Komisija aicina dalībvalstis veicināt partnerību, lai labāk saskaņotu darba, ģimenes un privāto dzīvi, izmantojot struktūrfonda sniegtos jaunos līdzekļus (§3.2.).

Komisija saistībā ar Eiropas 3. forumu par demogrāfiju, kas paredzēts 2010. gadā, sagatavos ziņojumu par Eiropas ģimeņu aliansē īstenoto.

3.1. Labākās prakses un pētniecības sistematizācijas platforma

Tā kā pastāv liela ģimenes politiku daudzveidība, Eiropas Savienība piedāvā īpašu iespēju apmainīties ar labāko praksi sabiedriskās kārtības jautājumos, kā arī veikt padziļinātu pētījumu par to ietekmi. Šajā sakarā Komisija izveidos

(a) Valsts augsta līmeņa speciālistu grupu demogrāfiskos jautājumos

Vienlaikus ar šā paziņojuma pieņemšanu Komisija izveido valsts augsta līmeņa speciālistu grupu demogrāfijas jautājumos, kas paredzēta paziņojumā par Eiropas demogrāfisko nākotni. Šīs grupas uzdevums ir sniegt Komisijai ieteikumus, sagatavojot ziņojumus un reizi divos gados notiekošos forumus par demogrāfiju, un palīdzēt iepriekš minētā novērtējuma un pieredzes apmaiņas īstenošanā;

(b) Eiropas, valsts, reģionālos un vietējos forumus un tīklus

Komisija reizi divos gados organizēs Eiropas forumu par demogrāfiju, lai novērtētu demogrāfisko situāciju un paziņojumā par Eiropas demogrāfisko nākotni piedāvāto ierosinājumu īstenošanu. Pirmais forums notika 2006. gada oktobrī, nākamais paredzēts 2008. gada rudenī. Forumi tiks veicināti un atbalstīti gan valsts, gan reģionālā vai vietējā līmenī. Iniciatīvā „Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” [17] skaidri paredzēta iespēja reģionālā vai vietējā līmenī aktīvi atbalstīt rīcību šajā jomā;

(c) Labākās prakses novērošanas centru

---

15 COM(2007) 63, Sociālās realitātes analīze.

16 Skatīt COM(2006) 571.

17 Komisijas paziņojums „Reģioni ekonomiskām pārmaiņām” COM(2006) 675, 8.11.2006.

Komisija aicinās Eiropas Dzīves un darba apstākļu uzlabošanas fondu izveidot labākās prakses novērošanas centru ģimenes politikas jautājumos. Šajā novērošanas centrā iegūto informāciju izmantos Eiropas un vietēja līmeņa forumos;

(d) Pētniecības sistēmas

Septītā pamatprogramma pētniecības un tehnoloģiskās attīstības jomā ļauj turpināt gan atbalstīt pētījumus demogrāfijas un ģimenes jautājumos ar konkrētu darbību finansējumu šajā jomā, gan arī transversāli, lai ņemtu vērā visu demogrāfisko izmaiņu ietekmi uz sociālajām struktūrām. Šī pamatprogramma, kā arī jauninājumu un konkurētspējas pamatprogramma varēs arī palīdzēt ģimenēm, mobilizējot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, lai veicinātu vecāka gadagājuma personu patstāvību un dzīves kvalitāti.

Komisija tāpat sadarbosies, lai pilnveidotu ESAO izveidoto datu bāzi par ģimenēm, un izstrādās ģimenes politikas analīzes instrumentus, lai tos varētu nodot dalībvalstu rīcībā. Šie analīzes instrumenti ļaus novērtēt politiku efektivitāti attiecībā uz visiem īstenojamiem mērķiem (vēlamais bērnu skaits, dzimumu līdztiesība un, plašākā mērogā, iespēju vienlīdzība un sociālā integrācija, jo īpaši attiecībā uz bērniem). Eirobarametrs 2008. gadā veiks aptauju par ģimeņu situāciju un to vajadzībām.

3.2. Eiropas struktūrfondu mobilizācija

Kā liecina EQUAL programmā[18] gūtā pieredze un konference par reģionu iniciatīvām demogrāfisko problēmu risināšanā, kuru Eiropas Komisija organizēja 2007. gada janvārī, ir daudz tādu eksperimentālu pieredžu, kas var iedvesmot jaunu darbību īstenošanu valsts vai vietējā līmenī, kuru mērķis ir atbalstīt iespēju vienlīdzību un darba un ģimenes dzīves saskaņošanu. Kopienas kohēzijas stratēģijas pamatnostādnēs 2007.–2013. gadam[19] ir ieteikti šādi jauninājumi, ciktāl tie attiecas uz pielāgojumiem demogrāfiskām izmaiņām[20]. Komisija aicina dalībvalstis nodrošināt, ka to iesniegtās rīcības programmas var atbalstīt šādas darbības. Šim mērķim Kopiena ar iepriekš minētās valstu speciālistu grupas palīdzību sagatavos rokasgrāmatu, kas paredzēta vietējiem un reģionāliem dalībniekiem, lai palīdzētu dalībvalstīm konkrēti īstenot plānotos pasākumus, lai veicinātu darba, ģimenes un privātās dzīves saskaņošanu un uzlabotu dzīves kvalitāti. Šīs decentralizētās darbības tiks apspriestas nākamajā Eiropas forumā par demogrāfiju.

4. SECINĀJUMI

Lai labāk risinātu ģimenes vajadzības bērnu un apgādājamo personu aprūpes jautājumos, kā arī līdzsvarotu ģimenes un mājas pienākumu sadali, valsts ģimenes politikas nostiprinās paaudžu solidaritāti. Tā var visiem nodrošināt labāku dzīves kvalitāti, kā arī labvēlīgākus apstākļus ģimenes projekta īstenošanai. Ģimenes politikas jaunās pamatnostādnes tāpat palīdzēs atbalstīt izaugsmi un nodarbinātību, jo īpaši atvieglojot sieviešu nodarbinātību.

---

18 Apkopojums par Eiropas struktūrfonda finansēto darbību darba un ģimenes dzīves saskaņošanas jautājumos, dzimumu līdztiesības veicināšanā, jo īpaši saistībā ar starptautisko programmu EQUAL, ir pieejams Eiropas Komisijas tīmekļa vietnē.

19 COM(2006) 386, Priekšlikums Padomes lēmumam par Kopienas kohēzijas stratēģijas pamatnostādnēm.

20 Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 5. jūlija Regulā (EK) Nr. 1081/2006 par Eiropas Sociālo fondu noteiktajos mērķos iekļauts šāds mērķis „jārisina tie demogrāfisko izmaiņu atbilstīgie aspekti un sekas, kas skar Kopienas aktīvos iedzīvotājus".

Lisabonas stratēģija, liekot uzsvaru uz dzimumu līdztiesību un, plašākā mērogā, uz iespēju vienlīdzību, ir atbilstīgs pamats šim valsts politiku izstrādes atbalstam. Tomēr galveno atbildību nes dalībvalstis. Ar Eiropas ģimeņu aliansi, kuras dialoga un pētījumu projektu Komisija pilnībā atbalsta, šī modernizācija kļūst par vispārējas nozīmes jautājumu.

ANNEX - MAIN EUROPEAN DATA ON FAMILIES AND FAMILY POLICIES

The family as a support network 11
Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54 12
Frequency of care and housework by sex, age and country groups (%) 13
Difference of employment rate for women with and without children 14
Provision of childcare in European countries in 2005 15
Social protection benefits targeted at family support in the EU 16
Preferences for family measures 16
At-risk-of-poverty rates by household type, 2005 18

The family as a support network

From whom do you get support in the following situations?	If you needed help around the house when ill			If you needed advice about a serious personal or family member			If you were feeling a bit depressed and wanting someone to talk to			If you needed to urgently raise an important sum of money to face an emergency		
	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total	No partner	Partner	Total
Your partner	6%	70%	45%	6%	60%	38%	8%	57%	37%	3%	22%	14%
Family member	69%	25%	43%	58%	28%	40%	41%	21%	29%	64%	49%	55%
Work colleague	1%	1%	1%	1%	1%	1%	2%	2%	2%	1%	1%	1%
Friend	11%	1%	5%	25%	7%	7%	37%	15%	24%	9%	4%	6%
Neighbour	4%	1%	2%	2%	0%	0%	3%	1%	2%	1%	0%	1%
Someone else	4%	1%	2%	3%	2%	2%	3%	2%	2%	7%	10%	9%
Nobody	4%	1%	2%	3%	1%	1%	5%	3%	3%	12%	9%	10%
NA	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	4%	4%	4%

Source: Eurobarometer 273 "European social reality" reconducted in November December 2006 in EU-27.

Note: As regards the variable on the family situation in the columns, a respondent has a partner if he or she is married, remarried or unmarried but currently living with a partner.

Mean actual and ideal number of children, by country. Women aged 40 to 54

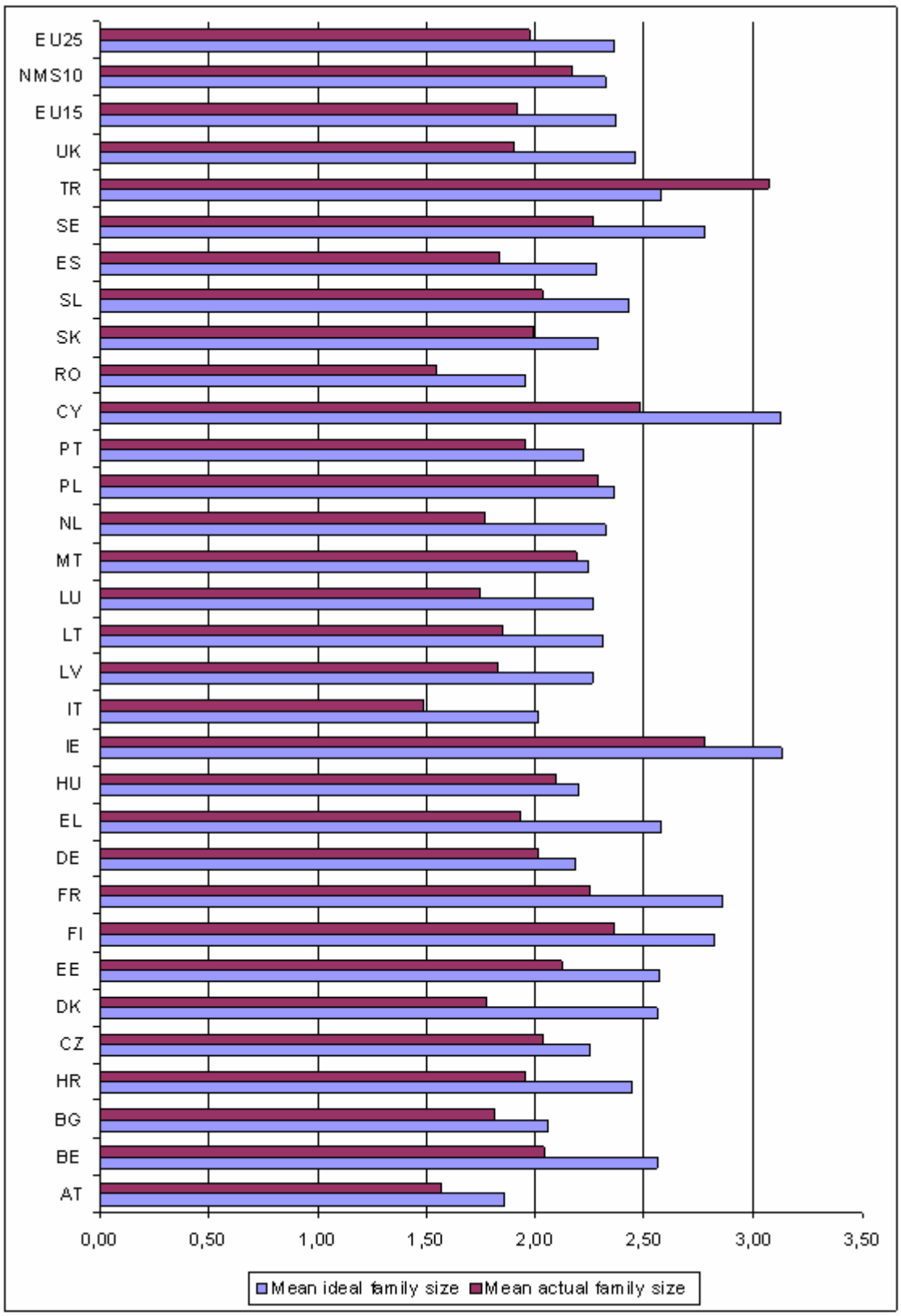

Source:"Childbearing preferences and family size issues in Europe" by M.R. Testa, results of the 2006 Euro Barometer on fertility and ageing.

Frequency of care by sex, age and country groups (%)

	Q37a: How often: caring for and educating children			Q37c: How often: caring for elderly/disabled people		
	Every day	Once or several times a month	Less often/never	Every day	Once or several times a month	Less often/never
EU15						
Women aged 18–34	42	4	53	4	9	88
Women aged 35–64	49	10	40	10	16	75
Women aged 65+	6	10	84	5	6	88
Men aged 18–34	17	7	77	2	8	90
Men aged 35–64	32	14	54	5	11	84
Men aged 65+	5	7	88	6	5	89
NMS-10						
Women aged 18–34	52	5	44	6	14	80
Women aged 35–64	48	17	35	12	16	72
Women aged 65+	9	16	75	6	5	89
Men aged 18–34	28	9	62	3	14	83
Men aged 35–64	35	20	45	6	16	79
Men aged 65+	9	13	78	6	5	90

Q37a, b, c: How often are you involved in any of the following activities outside your paid work: a) Caring for and educating Children; c) Caring for elderly/disabled relatives?
Note: the modalities 'less often' and 'never' are aggregated together.
Source: EQLS, 2003; row percentages.

Difference of employment rate for women with and without children*

	2005
EU25	14.2
EU15	13.2
EU10	19.5
BE	2.1
CZ	39.2
DK	3.4
DE	26.5
EE	30.0
EL	3.5
ES	7.5
FR	10.2
IE	18.2
IT	6.8
CY	3.4
LV	18.0
LT	2.8
LU	7.0
HU	35.3
MT	17.2
NL	9.4
AT	14.4
PL	11.1
PT	-3.8
SI	-1.5
SK	34.5
FI	17.5
UK	21.2

* Difference in employment rates for women with children under 6 and women without children (age group 20-50).
Source: EU Labour Force Survey – Spring data, LU 2003, 2004 and 2005: Annual average data. Data not available for SE.

Provision of childcare in European countries in 2005

Children cared for (by formal arrangements other than by the family) up to 30 hours / 30 hours or more per usual week as a proportion of all children of same age group

Country		0 – 2 years		3 years – mandatory school age		Mandatory school age – 12 years		Admission age to mandatory school *(pre-primary included)*
		1 – 29h.	*30h. or +*	*1 – 29h.*	*30h. or +*	*1 – 29h.*	*30h. or +*	
EU Member States								
Belgium	BE	23%	19%	49%	48%	43%	54%	6
Bulgaria	BG	.	.	.	.	.	.	7
Czech Republic	CZ	2%	0%	30%	40%	53%	45%	6
Denmark	DK	13%	60%	15%	79%	34%	65%	7
Germany	DE	8%	8%	61%	26%	69%	29%	6
Estonia	EE	3%	9%	9%	69%	57%	40%	7
Ireland	IE	14%	6%	64%	14%	64%	35%	6
Greece	EL	3%	4%	27%	34%	54%	45%	6
Spain	ES	25%	14%	54%	40%	53%	46%	6
France	FR	16%	16%	56%	39%	48%	52%	6
Italy	IT	9%	16%	21%	70%	13%	87%	6
Cyprus	CY	7%	12%	42%	43%	54%	46%	6
Latvia	LV	2%	16%	6%	60%	27%	69%	5
Lithuania	LT	2%	9%	11%	46%	66%	31%	7
Luxembourg	LU	14%	8%	51%	12%	74%	23%	4
Hungary	HU	2%	5%	30%	49%	30%	70%	5
Malta	MT	5%	0%	32%	23%	19%	79%	5
Netherlands	NL	36%	4%	82%	7%	89%	11%	5
Austria	AT	4%	0%	53%	16%	66%	32%	6
Poland	PL	0%	2%	8%	22%	58%	38%	6
Portugal	PT	3%	26%	9%	55%	30%	69%	6
Romania	RO	.	.	.	.	.	.	7
Slovenia	SI	2%	22%	10%	67%	41%	55%	6
Slovakia	SK	0%	3%	10%	57%	39%	44%	6
Finland	FI	8%	19%	25%	51%	82%	18%	7
Sweden	SE	22%	31%	35%	52%	1%	95%	7
United Kingdom	UK	24%	6%	72%	28%	10%	90%	5
EFTA countries								
Iceland	IS	7%	30%	21%	76%	22%	77%	6
Norway	NO	11%	22%	28%	52%	83%	17%	6

Source: Eurostat, EU-SILC 2005 data.
Notes:
1) Formal arrangements refer to the EU-SILC survey reply categories 1-4 (pre-school or equivalent, compulsory education, centre-based services outside school hours, a collective crèche or another day-care centre, including family day-care organised/controlled by a public or private structure).
2) Only care for more than 1 hour a week is considered.
3) Some children do not use child care since parent is taking parental leave for a younger child.
4) Child age is calculated at the interview date, except for IE and FI where age is calculated at 31/12/2004.
5) Some countries, like BE, did not collect data for children being 12 years at the interview date.
6) CY, LV, PT, SK: No information collected for children born between 31/12/2004 and the interview date.
7) FR: Care performed by 'assistantes maternelles' directly paid by the parents, without organised structure between them, is not included in the table.
8) IE: For the age groups '0 - 2 years' and '3 years - mandatory school age', the care '1-29h.' is overestimated and the care '30h. or +' underestimated due to measurement error.
9) SK: Measurement error for the age group 'mandatory school age school - 12 years' leading to high proportion of children without school hours.

Social protection benefits targeted at family support in the EU

	2004					
	Share population between 0-19	Support intensity corrected for the share of the young *	Total Fertility Rate	Total family support	Support in cash	Support in kind
EU-25	22.54%	9.32	1.51	2.1 e	1.5 e	0.6 e
EU-15	22.20%	9.46	:	2.1 e	1.5 e	0.6 e
BE	23.17%	8.63	1.68	2	1.6	0.4
CZ	21.73%	7.36	1.23	1.6 p	1.4 p	0.2 p
DK	24.32%	16.04	1.78	3.9	1.6	2.3
DE	20.48%	14.65	1.37	3 p	2.2 p	0.7 p
EE	23.92%	7.11	1.47	1.7	1.6	0.1
IE	28.38%	8.81	1.99	2.5	2.3	0.3
EL	20.21%	8.41	1.31	1.7	1.2	0.5
ES	20.11%	3.48	1.33	0.7 p	0.4 p	0.3 p
FR	25.06%	9.98	1.92	2.5 p	2 p	0.5 p
IT	19.19%	5.73	1.33	1.1 p	0.7 p	0.5 p
CY	27.75%	7.21	1.49	2	1.9	0.1
LV	23.42%	5.55	1.24	1.3 p	1 p	0.2 p
LT	25.71%	4.28	1.26	1.1 p	0.7 p	0.4 p
LU	24.49%	15.52	1.70	3.8 p	3.3 p	0.6 p
HU	22.20%	11.26	1.28	2.5	1.9	0.6
MT	25.33%	3.95	1.37	1	0.9	0.1
NL	24.53%	5.30	1.73	1.3 p	0.7 p	0.5 p
AT	22.24%	13.49	1.42	3	2.5	0.5
PL	25.36%	3.55	1.23	0.9 p	0.9 p	:
PT	21.62%	5.55	1.40	1.2 p	0.8 p	0.5 p
SI	21.05%	9.50	1.25	2 p	1.4 p	0.6 p
SK	25.50%	7.06	1.24	1.8 p	1.6 p	0.1 p
FI	23.75%	12.63	1.80	3	1.6	1.3
SE	23.98%	12.51	1.75	3 p	1.6 p	1.5 p
UK	24.75%	6.87	1.77	1.7 e	1.3 e	0.4 e

Source: Eurostat, ESSPROS.

* The support in % of GDP divided by the share of young (0-19) in the population.

** e means estimated value, p means provisional value and : means no data available.

Preferences for family support measures

Country	1st place	%	2nd place	%	3rd place	%
AT	More and better working part-time opportunities	90.5	Lower wage and income taxes	88.8	Flexible working hours	88.3
BE	More and better working part-time opportunities	85.2	Flexible working hours	80.5	Lower wage and income taxes	80.2
CZ	An allowance at the birth of child	90.5	Lower wage and income taxes	87.8	Improved parental leave arrangements	86.8
EE	A substantial decrease in the costs of education	96.0	A substantial rise in child allowance	94.5	Improved parental leave arrangements	91.0
FI	Flexible working hours	82.6	Lower wage and income taxes	79.5	Financial support for parents taking care of their children	79.3
DE	More and better working part-time opportunities	89.9	Flexible working hours	89.3	Better day-care facilities for children under 3 years old	88.5
HU	Better housing for families	94.9	A substantial decrease in the costs of education	93.7	A substantial rise in child allowance	92.3
IT	More and better working part-time opportunities	89.2	A substantial rise in child allowance	89.2	Lower wage and income taxes	88.9
LT	An allowance at the birth of child	95.9	Financial support for parents taking care of their children	95.7	Improved parental leave arrangements	94.7
NL	More and better working part-time opportunities	78.9	Flexible working hours	72.0	Improved parental leave arrangements	71.2
PL	Child allowance	92.5	An allowance at the birth of	92.2	Improved parental leave	91.1

	dependent on family income		child		arrangements	
RO	Lower wage and income taxes	98.2	Improved parental leave arrangements	97.9	Better housing for families	97.4
SI	Better housing for families	97.8	Better day-care facilities for children under 3 years old	97.8	Improved parental leave arrangements	97.3
CY	Lower wage and income taxes	95.9	Improved parental leave arrangements	93.7	Flexible working hours	91.5

Respondents up to 50 years old ("very in favour" and "somewhat in favour").
The Demographic Future of Europe – Facts, Figures, Policies: Results of the Population Policy Acceptance Study (PPAS)- Survey with interviews of 34 000 Europeans in 14 countries from 1999 to 2003 – Federal Institute for population research and Robert Bosch Foundation 2006.

At-risk-of-poverty rates by household type, 2005

	Single parent with dependent children	Two adults with one dependent child	Two adults with two dependent children	Two adults with three or more dependent children	Three or more adults with dependent children
EU25	33s	12s	14s	26s	14s
EU15	32s	11s	13s	25s	14s
NMS10	38s	15s	19s	36s	17s
BE	36	9	10	21	17
BG	:	:	:	:	:
CZ	41	9	11	25	9
DK	21	4	5	14	5
DE	30	10	7	13	7
EE	40	13	12	25	13
IE	45	12	13	26	11
GR	43	14	18	33	28
ES	37	14	23	36	18
FR	26	8	9	20	15
IT	35	15	22	35	21
CY	35	9	9	14	8
LV	31	14	18	39	13
LT	48	15	18	44	14
LU	32	13	17	20	14
HU	27p	15p	15p	26p	11p
MT	51	13	15	35	10
NL	26	9	10	20	6
AT	27	9	11	20	9
PL	40	17	23	45	23
PT	34	17	25	39	15
RO	27	11	16	44	23
SI	22p	9p	10p	17p	6p
SK	32	13	17	24	13
FI	20	7	5	12	8
SE	18	4	4	9	12
UK	38p	11p	13p	29p	13p
IS	14	8	8	10	5
NO	19	4	5	10	4

Source: Eurostat SILC(2005) Income data 2004; except for UK, income year 2005 and for IE moving income reference period (2004-2005); RO National HBS 2005, income data 2005.
Notes: Risk-of-poverty defined as income below 60% of the median income.
: = Not available.
p = Provisional value.
s = Eurostat estimation.